

En stærk klimalov – tak!

Kronik bragt på Altinget.dk 18. marts 2013

Af Kim Ejlersen og Palle Bendsen

NOAH Energi og Klima

Regeringen har varslet, at der inden udgangen af 2013 skal vedtages en dansk klimalov efter britisk og skotsk forbillede. Klimaloven er en del af regeringsgrundlaget fra 2011 og blandt regeringens initiativer på energi- og klimaområdet.

I marts sidste år vedtog et stort flertal i Folketinget et energiforlig, som skal sikre en drivhusgasreduktion fra energisektoren på 34 procent frem til 2020. Den kommende klimaplan skal levere yderligere 6 procent fra landbrug og transport, så den samlede reduktion kommer op på 40 procent. Klimaloven skal ifølge klima-, energi- og bygningsminister Martin Lidegaard være en rammelov, der fastlægger klimaambitionen i 2020 og frem, og som beskriver indsatsområder og evalueringsform.

I det følgende vil vi give vores bud på, hvad en sådan lov skal indeholde.

Klimalovens indhold

For det første skal loven definere de overordnede og langsigtede mål for klimaindsatsen frem til 2050. Delmål for 2020 og 2030 skal sikre, at det samlede drivhusgasbudget harmonerer med det globale 2-graders-mål og Danmarks retfærdige andel heraf. Med loven indføres et princip om drivhusgasbudgetter, og hele perioden frem til 2050 opdeles i budgetter af tre års varighed (bør være kortere end den 4-årige valgperiode). Ved udløbet af den enkelte 3-års-periode gøres der status for indsatsen, og der gives forslag til initiativer, der kan samle op, hvis noget ikke er gået som forventet. Derved sikres, at det, der sker på den korte bane, er i overensstemmelse med de langsigtede mål.

Virkemidlerne til opfyldelse af de enkelte 3-årige budgetter vedtages for eksempel 12 år forud for budgettets begyndelsesår - det vil sige, at man allerede i dag skulle diskutere, hvordan budgetterne for årene 2021-2023 og 2024-2026 skal opfyldes - og for eksempel beslutte, at endnu to vindmølleparker skal sættes i drift i hver af perioderne, forberede finansieringen af yderligere energibesparelserprogrammer i den eksisterende boligmasse, farvel til det sidste oliefyr og så videre. Det sætter planlægningen og den langsigtede indsats i system og giver et klart signal til erhvervene såvel som til kommuner og private om udviklingsretningen.

For det andet skal loven beskrive en række programmer eller indsatsområder på et overordnet niveau. De enkelte programmernes indhold, varighed og procedure for forlængelse fastlægges i loven. Det er tanken, at disse programmer efter offentlig høring og debat skal forelægges Folketinget, hvorefter det er de respektive ministerier, der udmønter programmernes indhold - som vi kender det fra rammelove.

For det tredje skal loven sikre offentlighedens og de berørte sektors inddragelse, gennemsigtighed og åbenhed for alle dokumenter, koordinering med anden lovgivning samt retningslinjer for monitoring og rapportering.

Sidstnævnte drejer sig for eksempel om en årlig status for drivhusgasreduktionerne samt en redegørelse for hver 3-års-budgetperiode, hvor resultaterne diskuteres, og hvor der fremsættes forslag til evt. justeringer i den efterfølgende periode.

For at sikre den tilstrækkelige dynamik i processen etableres et uafhængigt klimafagligt organ - en klimakommission - med selvstændig analysekraft. Kommissionen skal rådgive regeringen og se til, at lovens forskrifter og tidsfrister overholdes. Det skal klart fremgå af loven, at regeringen er forpligtet til at argumentere overfor kommissionen, såfremt man vælger ikke at følge kommissionens forslag. Alle dokumenter offentliggøres.

De langsigtede mål

Med klimaloven har Helle Thorning-Schmidt nu chancen for at fastlægge en klar og langtidsholdbar vision, der kan skabe sikkerhed om udviklingsretningen og de store investeringer som virksomheder, kommuner og private står overfor at skulle gennemføre indenfor klima, energi og bygninger.

En sådan vision skal efter vores mening bestå af to langsigtede mål:

1. En hurtig udfasning af Danmarks brug af fossile brændsler gennem energibesparelser og etablering af en energiforsyning baseret på vedvarende energikilder.
2. En hurtig reduktion af Danmarks udledning af drivhusgasser til et niveau, der er mindre end, hvad der optages i planter, jord, og sediment via naturlige processer og mekanismer.

Det er vigtigt med en sådan dobbelt målsætning, fordi Danmarks udledning af drivhusgasser til atmosfæren for cirka 80 procent vedkommende stammer fra brug af kul, olie og gas, mens langt størstedelen af de resterende cirka 20 procent stammer fra landbrugets udledning af metan og lattergas. Skal klimæet stabiliseres og yderligere temperaturstigninger forhindres, skal koncentrationen af drivhusgasser i atmosfæren ned, og det kan kun ske, hvis landbrugets udledninger inddrages. Det vil også være det mest retfærdige set i forhold til de øvrige sektorer.

Animalsk produktion vil uundgåeligt medføre udledning af drivhusgasser, så hvis vi fortsat vil spise kød og drikke mælk, må vi kompensere udledningen gennem ændret arealanvendelse, skovrejsning og nye jordbrugsmetoder, der minimerer udledningen af metan og lattergas og øger det naturlige optag af CO₂ i planter og jord.

Det vil derfor være mest hensigtsmæssigt at se arealanvendelse, landbrug og skovbrug som ét samlet politikområde for de ikke-fossile udledninger og energi-, industri- og transportsektorerne samt boliger og bygninger som ét samlet politikområde for de fossile udledninger.

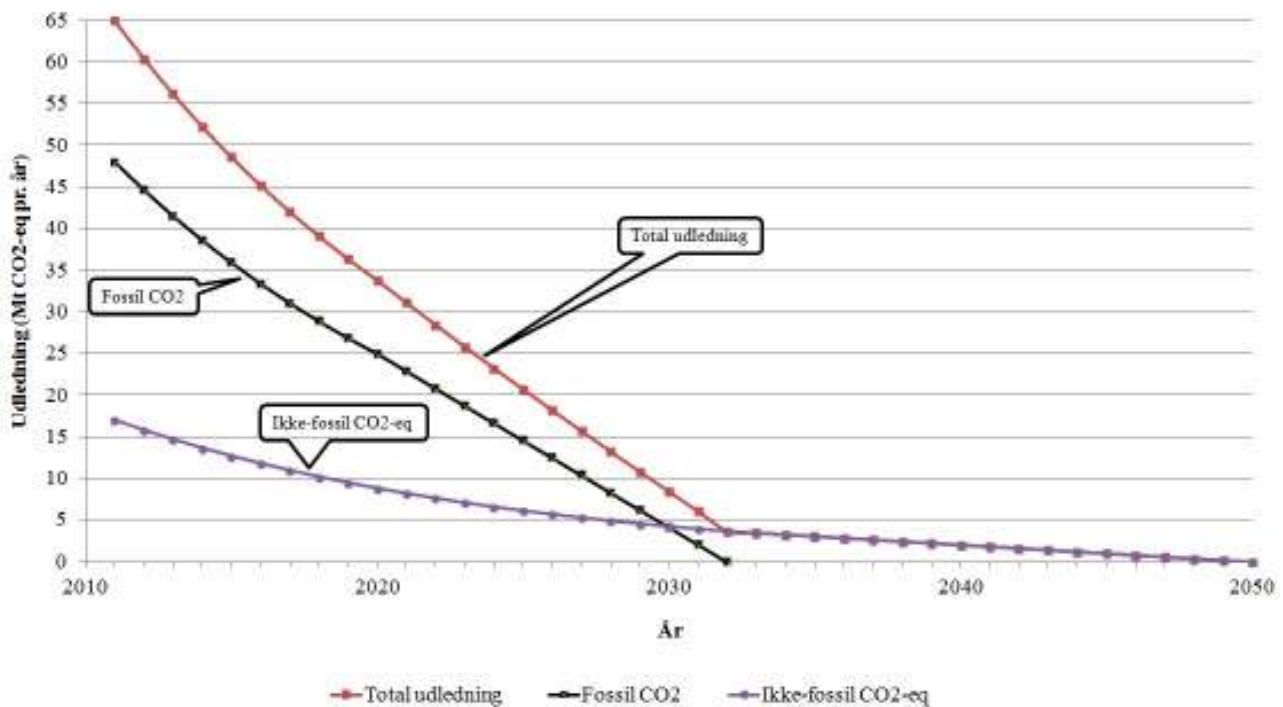
Klimavidenskaben fortæller os med en mere og mere desperat stemme, at situationen er ved at glide ud af vores kontrol. Venter vi blot få år med at handle, vil det samlede drivhusgasbudget frem til 2050 blive alt for stort, og så vil temperaturen ryge langt over de kritiske 2 grader med alt hvad deraf følger. Den første, tidlige indsats er mest værd, fordi den vil have effekt i mange år.

Derfor skal Danmark stræbe efter, at både energisektoren og transportsektoren bliver fossilfri i første halvdel af 2030'erne og at Danmark senest 2050 bliver netto-optager af drivhusgasser ved hjælp af ændret arealanvendelse og naturlige processer og mekanismer indenfor landbrug og skovbrug.

Uanset hvilke mål der besluttes har Danmark brug for en klimalov til at skabe en stærk og konsistent ramme om klimaindsatsen i de kommende årtier. Klimaloven skal sætte mål for 2020, 2030 og 2050 mht. reduktion af udledningen af drivhusgasser. Dette drivhusgasbudget skal beregnes ud fra den nyeste klimaforskning - og udtrykke Danmarks retfærdige andel af det globale drivhusgasbudget. Vi har beregnet et sådant budget til at være i størrelsesordenen 650 Mt CO₂-eq for perioden 2012-2050. Til sammenligning vil energiforliget fra marts 2012 plus klimaplanen lægge sporet til en samlet udledning på i størrelsesordenen 1068 Mt CO₂-eq.

Regeringens ambition er som nævnt 40 % drivhusgasreduktion til 2020, men beregnet ud fra det globale drivhusgasbudget og Danmarks retfærdige andel heraf under 2-graders målet, burde reduktionen være 50 procent omkring 2020, 90 procent i 2030 og 100 procent i 2050. I NOAHs Energihandlingsplan 2050 viser vi, hvordan det er teknisk muligt at opnå hurtige CO₂-reduktioner. Den aktuelle udvikling inden for solceller og de mange muligheder for større energibesparelser, et intelligent energisystem og etablering af flere vindmøller viser da også, at det med få midler vil være muligt at komme videre end 40 procent til 2020.

Dansk klimalov - udledning af drivhusgasser i årene 2012-2050 Initial reduktion 7 % år for år

Figur 1. Fossil CO₂ omfatter CO₂ fra kul, olie og gas. Ikke-fossil CO₂-eq omfatter fortrinsvis metan og lattergas fra landbruget samt de såkaldte industrigasser. I det viste forløb bliver Danmark fossilfri i 2032 og netto-optager af drivhusgasser i 2050. Det samlede drivhusgasbudget bliver ca. 650 Mt CO₂-eq.*

Klimalovens programmer

Da der er behov for en bred indsats, må alle samfundets sektorer bidrage til omstillingen. Klimaloven skal derfor beskrive de vigtigste indsatsområder i form af en række programmer.

Et eksempel på et overordnet indsatsområde er etableringen af et emissionsreduktionsprogram, der pålægger regeringen inden en bestemt dato, at udarbejde et program for, hvordan reduktionsmålsætningerne for 2020, 2030 og 2050 skal nås, hvordan hovedstrukturen i et kommende 100 procent vedvarende energisystem skal se ud, hvordan den nødvendige finansiering tilvejebringes samt en redegørelse for, hvordan regeringens forskellige sektorprogrammer, relevante strategier og indgåede politiske aftaler inkl. skatteområdet konkret bidrager til opfyldelse af den overordnede målsætning.

Andre programmer vedrører for eksempel energibesparelser, vedvarende energi, klimatilpasning, arealanvendelse, landbrug og skovbrug, affald og transport. Klimaloven skal også sikre, at der sker koordinering med anden lovgivning, gennemsigtighed og offentlighedens deltagelse.

Fælles for programmerne er, at de skal vedtages i folketingsalen efter offentlig høring, debat og begrundelse overfor klimakommissionen. Processen omkring de enkelte programmer kender vi langt hen ad vejen fra de forlig der vedtages i dag på forskellige politikområder. Men det nye vil være, at de enkelte programforlig fremover skal relatere til klimalovens overordnede mål og budgetter samt de øvrige programmer. Klimaloven skal også anspore til, at klimahensynene inddrages i al anden lovgivning, og at indbyrdes modstridende love og barrierer, der forhindrer kommuner og virksomheder i at lave gode klimatiltag, ændres.

Klimakommission og åbenhed

Samtidig med klimaloven skal der nedsættes en permanent, uafhængig klimakommission bestående af anerkendte klimaforskere eller forskningskyndige med klimaekspertise, som er i stand til at tænke på tværs, og hvis kompetencer skal dække et bredt spektrum af fagområder.

Klimakommissionen skal rådgive den til enhver tid siddende regering og overvåge, at regeringen overholder drivhusgasbudgetterne og forpligtelsen til monitoring, rapportering og sikre fremdrift i lovens programmer. For at kunne løfte disse opgaver er det vigtigt, at klimakommissionen får sit eget uafhængige sekretariat og tilføres tilstrækkelig analysekraft til opgaven.

Regeringen skal forpligtes til at forholde sig til klimakommissionens kritik og anbefalinger, og i alle led af processen omkring klimalovens tilblivelse og funktionsmåde, skal der være fuld offentlighed, gennemsigtighed og inddragelse af alle relevante parter.

En klimalov der indeholder den foreslåede dobbelte målsætning, princippet om 3-årige drivhusgasbudgetter og programmer der leverer reduktionerne i en åben og gennemsigtig proces, vil være et uvurderligt værktøj i kapløbet for at nå klimamålene i tide.

XXXX